

Drevo, ki raste v najtežjih razmerah, kjer je njegovo preživetje vedno ogroženo, kjer se vsak dan posebej bori zase, to drevo dočaka največjo starost...

Slovenska zgodovinska pokrajina Goriško-Gradiščanska je nastala pod Goriškimi grofi in svojo vlogo okrepila pod Habsburžani, saj je imela v tem prostoru pomembno mejno vlogo pred pritiski Benetk. Segala je od Triglava do slovenskega morja pri Trstu. Goriška je bila ena izmed zgodovinskih dežel s slovenskim prebivalstvom tudi v Avstro-Ogrski. Njen sedež je bil seveda v Gorici. Ko govorimo o Goriški seveda ne moremo mimo izraza Primorska. Primorci sami sebe niso nikoli tako imenovali. Od nekdaj smo bili Kraševci, Brici, Tolminci, Vipavci ... Izraz Primorje je uvedla Avstro-Ogrska s teritorialno enoto Avstrijsko Primorje. Vanjo so bile vključene zgodovinske dežele Goriška, Trst in Istra. Primorska se pojavlja tudi v času kraljevine Jugoslavije, za del Slovenije, ki je bil po Rapalski pogodbi dodeljen Italiji. Delitev na Severno in Južno Primorsko je nastala v Jugoslaviji. Severna Primorska je takrat obsegala občine Tolmin, Idrija, Nova Gorica in Ajdovščina. Ta delitev je bila politična in nima z slovenskimi zgodovinskimi pokrajinami nič skupnega. Eno je staro Avstrijsko Primorje, upravno-teritorialna enota, ki je združevala dežele Trst, Goriško in Istro, drugo pa Primorska, tako imenovana današnja „regija“, ki nima natančnih mej, je pa v glavah mnogih, približno enaka ozemlju do nekdanje rapalske meje. Zato tja prištevamo tudi Cerkno, Idrijo, Postojno, ki so daleč od morja in so bila nekdaj del dežele Kranjske. Po 2. svetovni vojni v Jugoslaviji pa je ta teritorij pokrival okraj Gorica (do leta 1955).

Kako se bo imenovala nova pokrajina, ki je po veljavni evropski klasifikaciji NUTS 3 imenovana Goriška statistična regija? Seveda bo o tem odločal državni zbor. Zgodovinska dejstva morajo biti osnova vsakršnih pogovorov. Za novo pokrajino je najprimernejše staro uveljavljeno zgodovinsko ime Goriška, ki izpričuje, da Slovenci nismo tu od včeraj. S tem bi lepa slovenska imena; Bovška, Tolminska, Idrijska, Vipavska, Komenski Kras in Brda oplemenitila ter zaokrožili kulturno-zgodovinsko slovensko pokrajino - Goriško pokrajino. Ime Goriška pokrajina, naj postane dejanje zgodovinskih dejstev, ki bodo v prihodnosti zadovoljevala življenjske potrebe svobodnih ljudi na tem ozemlju Republike Slovenije in Evropske Unije. S tem imenom bi dobili možnost postati to kar si sami želimo postati. Primeren sedež Goriške pokrajine je lahko na gradu Kromberk vsak zgodovinar in heraldik pa se bo tudi strinjal, da Goriška pokrajina svoj že grb ima.

Miran Müllner

